

Värmländska byggnadsminnen: Rämmens herrgård

Kommun: Filipstad

Socken: Rämmen

Funktion: Flerbostadshus

Tillgänglighet: Gården är inte öppen för besökare.

Beskrivning

Den första kända bosättningen i Rämmen finns omnämnd 1629 som en finsk bosättning på torpet Gården. Strax därefter påträffades malm vid Rämberget och detta resulterade i att en hytta anlades där 1649. Vid hyttan förädlades malmen till tackjärn men under de kommande två hundra åren utvecklades hyttans verksamhet med gjuteri, stångjärnshammare och manufakturverk. År 1840 flyttades delar av verksamheten längre norrut till Liljendals bruk och år 1896 skedde den sista tackjärnsblåsningen vid Rämmens hytta.

Vattenkraften togs i fortsättningen tillvara till bland annat kvarn, såg och kraftstation. Rämmens herrgård uppfördes 1760 av brukspatron Christopher Myhrman. Med huvudbyggnad och två par flyglar liggande i rad är situationsplanen för Rämmens herrgård annorlunda mot den vedertagna U-formade gårdsformen. Den norra flygeln närmast huvudbyggnaden byggdes 1793, och den södra 1796. Dagens utseende på huvudbyggnaden härrör från flera ombyggnationer, bland annat 1780 och 1890. Byggnaden är timrad i två våningar och fasaderna är klädda med stående gul locklistpanel dekorerad med vita snickerier. Sadeltaket är lagt med enkupigt lertegel och har två gjutna bergslagsskorstenar. På norra gaveln finns en utbyggnad med köksingång och på motstående sida en öppen veranda mot sjön. Vid tillbyggnaden kring 1780 inreddes det så kallade Myhrmanska förmaket med gustavianska väggdekorationer av en Filipstadsmålare vid namn E. H. Silvius. Sin största berömmelse har gården troligen fått genom Esaias Tegnér's diktning och hans vistelse på herrgården som ung informator kring 1800. Bygden utgör bakgrunden till mycket av hans diktning och Tegnér kom också att gifta sig med husets dotter Anna. I herrgårdens närhet finns också den så kallade

förlovningsstenen och Tegnérns grotta. Området kring Rämmens herrgård utgör ett riksintresse för kulturmiljövården och återfinns också i det regionala kulturmiljöprogrammet. Anläggningen består av en välbevarad miljö som skildrar ett medelstort bruk med flera tillhörande bruksdelar och berättar om järnhanterings förmåga att bryta bygd. Herrgården, hyttan och smedjan är tillsammans med det ännu öppna odlingslandskapet viktiga delar för denna helhet.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar herrgårdens exteriör, interiörens rumsindelning och ursprunglig fast inredning samt målningarna i det så kallade Myrmanska förmaket. Dessutom innefattas ett avgränsat område kring bebyggelsen där inga väsentliga förändringar får ske. Inom detta område finns, förutom huvudbyggnaden, norra och södra flyglarna, affärsflygeln, Bodegaflygeln, avträde, brygghus och arkiv. För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Furuskog, J, *De värmländska järnbruken: kulturgeografiska studier över den värmländska järnhanteringen under dess olika utvecklingsskeden*, Filipstad 1924.
- Wrangel, E, *Rämen och Tegnérminnet: ur den Myhrman-Tegnérska släktkrönikan*, Stockholm 1917.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-09 Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.